

PRITARTA

Prienų rajono savivaldybės tarybos

2017 m. birželio 29 d.

sprendimu Nr. T3-170

PRIENŲ R. IŠLAUŽO PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas: Prienų r. Išlaužo pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyrius. Išlaužo vaikų lopšelis-darželis išregistruotas iš Juridinių asmenų registro ir Prienų rajono savivaldybės tarybos 2004 m. balandžio 2 d. sprendimu Nr. 53 reorganizuotas į Išlaužo pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyrių.

2. Mokymo forma – dieninė.

3. Adresas: Mokyklos g. 1, Išlaužo k., Išlaužo sen., LT-59037 Prienų rajono savivaldybė.

4. Pagrindinė veiklos sritis – ikimokyklinis ugdymas.

5. Išlaužo pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyrius įsikūręs mokyklos patalpose. Mokykla pastatyta 2000 m., ikimokyklinio ugdymo grupių patalpoms yra skirta 281,78 kv. m. Vaikai naudojami ir kitomis mokyklos patalpomis: aktų, choreografijos salėmis, biblioteka, valgykla.

6. Skyriuje veikia trys grupės, kuriose ugdomi 2–6 metų vaikai. Įstaigą pritaikius vaikų nuo 1 metų ugdymui pagal galiojančioje Higienos normoje nustatytus sveikatos saugos reikalavimus, gali būti priimami vaikai nuo 1 metų.

7. Ikimokyklinio ugdymo grupėje dirba ikimokyklinio ugdymo auklėtojai ir meninio ugdymo pedagogas, konsultuoja logopedas ir psichologas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas.

8. Vaikų poreikiai. Visas ugdymo turinys orientuotas į 2–6 metų vaikų poreikių tenkinimą: žaidimą, bendravimą ir bendradarbiavimą, daiktų ir aplinkos tyrinėjimą bei lyginimą, eksperimentavimą, patirties kaupimą, skatinant vaikų savarankiškumą, pasitikėjimą savo jėgomis, užtikrinant saugumą, individualybę ir savojo „aš“ išsaugojimą.

9. Regiono savitumas. Išlaužas yra pusiaukelėje tarp Kauno ir Prienų, prie Kauno rajono savivaldybės ribos. Pro šalį teka dvi upės: Jiesia ir Šventupė, netoli mokyklos yra Švietų miškas, aplink mokyklą yra daug tvenkinių, kuriuose auginamos žuvys. Miestelyje yra bažnyčia, paštas, seniūnija, ambulatorija, vaistinė, biblioteka, keletas parduotuvių ir stambesnių ūkių.

10. Gyventojų užimtumas – žemės ūkis: žuvivaisa, žemdirbystė.

11. Švietimo teikėjo savitumas. Ikimokyklinio ugdymo skyriaus tradicijos: šv. Kalėdų šventė, Jurginės (Piemenėlių šventė), Vaikų gynimo diena, Išleidimo į mokyklą šventė. Vyksta bendri renginiai su priešmokyklinio ugdymo grupės ir pradinėjų klasių mokiniais bei Išlaužo kaimo biblioteka: Derliaus šventė, Žemės diena, mokslo metų pabaigos renginys „Pasidžiaukime kartu“.

12. Išlaužo pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriaus veikla grindžiama Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Jungtinių Tautų teisių konvencija, Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Ankstyvojo ugdymo vadovu, Ikimokyklinio ugdymo gairėmis, LR sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 patvirtinta higienos norma HN 75:2010 „Istaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos reikalavimai“, Išlaužo pagrindinės mokyklos nuostatais ir Prienų rajono savivaldybės dokumentais, Sveikos gyvensenos ugdymo mokyklose programa, „Ugdymo gairėmis: pedagogams ir tėvams“, tarptautinių vaikų ugdymo projektų „Gera pradžia“, „Zippio draugai“ idėjomis ir ugdymo metodais.

13. Ugdymo tęstinumas: visi ikimokyklinio ugdymo skyriaus vaikai toliau turi galimybes lankyti priešmokyklinio ugdymo grupę mokykloje.

14. Tėvų ryšiai su darželiu: bendri susirinkimai, pokalbiai, diskusijos, vaikų ir tėvėlių darbėlių parodos, auklėtojų laiškai tėvams. Bendra veikla: tėvų dalyvavimas ugdymo procese (tėvai supažindina su savo profesijomis, skaito knygas, šeimų tarpusavio pagalba). Kartu su tėvais vyksta diskusijos, kurių metu apsispręsta dėl tarpusavio pagalbos mažiau pasiturinčioms šeimoms teikimo, susitarta dėl tėvų finansinio parėmimo, pervedant 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, tiesioginio įsitraukimo į savo vaikų ugdymą, vykdanant tėvų apklausas kasmet ištiriami vaikų tėvų poreikiai ugdymo programos turiniui.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

15. Demokratiškumas. Atviri santykiai, pagarba ir dialogas ugdant įvairiapusišką asmenybę; priėmimas vaiko tokio, koks jis yra, rodant dėmesį jo jausmams; galimybės vaikui rinktis veiklą užtikrinimas, turint nuostatą, kad jis – aktyvus savo žinojimo kūrėjas, ir naujų auklėjimo metodų, grįstų demokratiniais principais, pasitelkimas. Ugdymo aplinka – žaidimų ir veiklos erdvės – griežtai neapibrėžta, ją lemia ugdymo uždaviniai ir turinys.

16. Individualizavimas, tenkinant vaiko/jo tėvų poreikius. Pasirengimas teikti individualią paramą įvairių poreikių vaikams. Darbe vadovaujamasi individualiosios psichologijos pradininko A. Adlerio nuostatomis: „žmogus negali deramai subręsti, jei jo bendrystės jausmas nepuoselėjamas“, „kūdikio, vėliau vaiko ir suaugusiojo laikyseną neišdildomai paveikia užplūstantys aplinkos įspūdžiai“, „žaidimas itin svarbus vaikui, per jį gali reikštis ir vaiko požiūris į gyvenimą, atsiskleidžia bendrumo(ystės) jausmas“.

17. Ugdymo integralumas ir tęstinumas siejamas su vaiko ugdymusi šeimoje. Programoje atsižvelgiama į jau įgytą patirties ir gebėjimų lygį bei tolimesnę ugdymosi perspektyvą priešmokyklinio ugdymo grupėje.

18. Humaniškumas. Vaikas gerbiamas kaip asmenybė, gerbiama vaiko šeima, neatsižvelgiant į jos gebėjimą rūpintis vaiku, formuojama teisinga samprata apie žmonių skirtingumus.

19. Tautiškumas. Pagalba vaikui perimti tautos kultūros tradicijas, papročius, siejant tai su bendra ugdymo kultūra, išlaikant harmoniją su žmogiškosiomis vertybėmis ir integruojant tai į kasdieninį vaiko gyvenimą.

III SKYRIUS

UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

20. Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, taip pat ir socialinius, pažintinius poreikius.

21. Uždaviniai:

21.1. leisti pasijusti darželio – mokyklos bendruomenės nariu, skatinant norą bendrauti;

21.2. atskleisti sveikos gyvensenos svarbą ir skatinti norą jos siekti;

21.3. įvairios veiklos ir priemonių pagalba skatinti vaiko psichinę ir fizinę raidą;

21.4. skatinti vaiko prigimtinių norų domėtis aplinka, eksperimentuoti, klausinėti, kūrybiškai mąstyti;

21.5. sudaryti palankias sąlygas vaiko individualumui atsiskleisti.

22. Ugdymo rezultatai. Vaikai:

22.1. suvoks bendravimo svarbą, drąsiai išsakys savo nuomonę, mokysis sutarti, ieškoti visiems priimtino sprendimo;

22.2. įvardins sveikai gyvensenai būdingus dalykus, padedančius augti stipriems ir sveikiems;

22.3. teigiamai vertins save, tuo pačiu gebės padrašinti, paskatinti grupės draugą, artimą;

22.4. stebės, tyrinės, eksperimentuos, klausinės, kas jam įdomu, ko nesupranta;

22.5. pasitikės savimi, laisvai reikš įspūdžius, išgyvenimus, sumanymus.

IV SKYRIUS

UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

23. Ugdymo turinys įgyvendinamas nurodant pagrindinius siektinų kompetencijų tikslus ir uždavinius, vaikų veiksenas, ugdytojų veiklos nuostatas.

Komunikavimo kompetencija	Socialinė kompetencija	Sveikatos saugojimo kompetencija	Pažinimo kompetencija	Meninė kompetencija
Padėti pajusti kalbos grožį, skambumą, ritmą, vartant ir skaitant vaikui	Gerbti ir vertinti save. Elgtis savarankiškai, laikytis elgesio normų.	Kontroliuoti savo judesius ir emocijas, augti sveikam, judriam,	Domėjimasis viskuo, kas supa vaiką: gamta ir jos reiškieniais; žmonėmis ir jų	Bendrauti vaizdų kalba, patirti dorovinius ir estetinius išgyvenimus regint

knygeles, dainuojant, sekant, deklamuojant. Gėrėtis vaizdinga, turinga, taisyklinga kalba, patiems bendrauti laikantis kalbinio bendravimo etikos. Taisyklingai, aiškiai, raiškiai dėstyti savo mintis.	Kultūringai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, jausti pagarbą ir pasitikėti jais. Gebėti susivaldyti. Prisitaikyti prie grupės dienotvarkės taisyklių, žaisti žaidimus, kuriuose visi laimi. Atlikti įsipareigojimus ir konkrečias užduotis.	nusiteikti būti tvarkingam, švariam. Saugiai elgtis buityje, gamtoje, su nepažįstamais žmonėmis. Būti palankiam aplinkiniams, netrukdyti šalia esantiems, neskaudinti kitų, toleruoti kitaip mąstančius, kitokios išvaizdos žmones.	gyvenimo būdu, darbu, kūryba, veikla, daiktais, technika, meno kūriniais, lietuvių liaudies papročiais, šventėmis, apeigomis, kultūra, miestelio istorija. Tyrinėti ir pažinti supantį pasaulį. Globoti gyvūnus, gėrėtis ir jais džiaugtis. Pajusti gimtinės augalijos grožį, įvairovę, savitumą, patiems kurti grožį.	dailės kūrinius, jausti ir stebėti gamtos formų, spalvų, linijų įvairovę ir harmoniją, laisvai išreikšti save muzika, judesiu. Kurti ir grožėtis, domėtis ir jausti pagarbą tautos menui, kultūrai, istorijai.
---	---	---	--	--

23.1. Komunikavimo kompetencija. Tikslas – kalbėti, klausytis, bendrauti, domėtis skaitymu, rašymu.

Vaikai nuo 1,5 iki 3 metų	Vaikai nuo 3 iki 6 metų
- pasako savo ir kitų vardus, atsiliepia, pašauktas vardu, mėgsta kalbėtis, klausinėti; - išsako savo poreikius, informuoja apie buvusią patirtį, aiškina, planuoja, išreiškia santykius su vaikais, suaugusiais; - įsijungia į pasakojimą, bando kartu dainuoti; - dalyvauja Ryto rate, kur pratinasi ramiai sėdėti, išklausyti draugą, pasisveikinti ir kt.; - pradeda kalbėtis vienas su kitu: pavadina žaislus, veiksmus, siūlo, prašo, komentuoja; - pamėgdžioja suaugusįjį: jo veiksmus, poelgius, kalbą; - klausosi grožinės literatūros kūrinių, pasakų eilėraščių, mėgdžioja pasakų herojų balsus, domisi iliustracijomis; - klausosi įrašų, pajunta intonacijų įvairovę, liūliuoja lopsines; - bando dainuoti kartu, žaidžia lietuvių liaudies muzikinius žaidimus, ratelius, šokius; - „žaidžia kalbą“, atranda, aiškinasi žodžių prasmes; - žaidžia žaidimus liežuviui ir lūpoms (iškišti	- geba taisyklingai kalbėti, pasakoja apie patirtus įspūdžius, nutikimus draugams, pedagogui; - kuria išgalvotas istorijas, pasakas, eilėraščius, skaičiuotes, greitakalbes, žaidimus, inscenizuoja pasakas; - pastebi draugų, pedagogo, kitų žmonių kalbos ir kalbėjimo skirtumus, geba palyginti savo kalbą su aplinkinių kalba; - pratinasi suprasti bendravimo situaciją: laiką, vietą, tikslą, adresą; - aktyviai dalyvauja dialoge su draugais, pedagogu, geba taktiškai išsakyti savo nuomonę; - pratinasi išgirsti, įsiklausyti į draugų, suaugusiųjų siūlymus, pastabas, paskatinimus, reaguoja į juos; - žaidžia teatrą: vaidina pasakas, žaidžia „tylos žaidimus“; - susitinka su Išlaužo seniūnijos įdomiais žmonėmis, klausosi jų pasakojimų; - pratinasi ilgesnį laiką susikaupti, atidžiai klausytis sekamų pasakų, padavimų, grožinės literatūros kūrinių, radijo, muzikos, savo ir

„siaurą“ arba „platų“ liežuvį, jį įvairiai judinti, lūpomis paimti uogų nuo lėkštutės); - žaidžia kvėpavimo žaidimus: užpučia žvakę, per šiaudelį pučia vandens ar oro burbulus; - skatinami kurti savo pasakojimą pagal paveikslėlius; - pajunta kalbos ritmą, grožį, skambumą, vartydami ir skaitydami knygeles; - stebi ir klausinėja apie artimiausią aplinką (vaiko akių lygyje pakabintus paveikslėlius, šeimos nuotraukas ir kt.); - eksperimentuoja su daiktais, tyrinėja ir pavadina savo kūno dalis; - domisi aplinkui esančiais užrašais.	draugų kalbos įrašų; - žaisdami, dainuodami, deklamuodami pratinasi pajusti gimtosios kalbos skambumą, melodingumą; - kalba emociškai, gyvai, išraiškingai; - vartinėja, žiūrinėja knygas, domisi iliustracijomis, aiškinasi, atpažįsta kai kuriuos simbolius, ženklus, bando kopijuoti, spalvinti, piešti, kurti; - aptaria aplinkoje esančius užrašus, suvokia: kas sakoma, gali būti užrašoma; - domisi raštu, stebi rašymo procesą (rašo pedagogas, tėveliai, vyresnieji broliai, seserys), bando kopijuoti, „keverzoti“ žodžius; - piešia, karmo, raišioja, neria – ugdosi smulkiąją motoriką, ugdosi akių judesių ir rankos koordinaciją, pajunta rašymo kryptį; - klausosi ir kuria aprašomojo tipo tekstus (gyvūno, žaislo ir kt. apibūdinimus), vaizduoja aprašomą objektą žodžiais, piešiniais, lipdiniais, kūno judesiais, mimika; - žaidžia su tekstu – jį plečia, trumpina, keičia pradžią, pabaigą, įvykių eigą, veikėjus, fantazuoja, kuria spontaniškai; - žaidžia garsais – iš garsų sudaro žodžius, keičia žodžio garsą, atspėja ir kuria šaradas, dainuoja garsus, vaizduoja juos spalvomis, mimika; - suvokia garso ir jo ženklo – raidės santykį, domisi garsų žymėjimu rašte, patys kuria garsų ženklus.
--	--

23.2. Socialinė kompetencija. Tikslas – mokėti gyventi kartu ir būti greta.

Vaikai nuo 1,5 iki 3 metų	Vaikai nuo 3 iki 6 metų
- įsitraukia į žaidimus; - kasdieninio bendravimo metu pasisveikina, atsisveikina, pratinasi elgtis mandagiai („ačiū, prašau, atsiprašau“); - kasdieninėje veikloje laisvai juda, veikia; - įsitraukia į ritualus: „Ryto ratą“ ir kt.; - kasdieninėje veikloje pratinasi pats valgyti, judėti, praustis, rengtis ir kt.; - pratinasi atlikti nuobodžius darbus (žaislų tvarkymas), kitų savitvarkos įgūdžių ugdymas (pratinasi skirti savo asmeninius daiktus, žaislus nuo kitų, atpažinti savo drabužėlius nuo kitų); - bando tyrinėti savo ir kitų žmonių panašumus bei skirtumus; - žaidžia vardų žaidimus: save vadina vardu, pasako vardą kitam;	- dalijasi savo išgyvenimais su draugais ir pedagogais; - pratinasi pažinti save bei teigiamai vertinti; - pratinasi savarankiškai spręsti problemas, ieško bendravimo, žaidimų, veikos su kitais; - domisi kitu, jo žaislais, sumanymais, nuomone; - pratinasi klausytis ir girdėti kalbantįjį, pats klausia, pasakoja, paaiškina; - pratinasi padėti mažesniems, silpnesniems, jais rūpinasi; - suvokia, jog visi žmonės skirtingi, pratinasi gerbti šiuos skirtumus; - pratinasi spręsti konfliktus taikiai – susitarimų, diskusijų, dalijimosi būdu, stengiasi atsisakyti nepriimtino elgesio įpročių; - dalijasi su kitais savo patirtimi, žaislais, derina

- žaidžia žaidimus su veidrodžiu („berniukas“, „mergaitė“, mato save vieną su draugu, linksmą, liūdną, piktą ir kt.; - laisvai juda, randa pakankamai funkcionalią aplinką, skatinančią domėtis, pažinti; - pratinasi nuraminti, paguosti kitą; - žaidžia vaizduotės, emocinius žaidimus, stengiasi suprasti, kas gerai ir kas blogai; - išreiškia savo norus, susidomėjimą, interesus; - savo elgesį vertina, atsižvelgdamas į pritariančią ar nepritariančią suaugusiojo veido išraišką. - pradeda siekti būti savarankiškas, nepriklausomas – spręsti, svarstyti.	- savo ketinimus, veiksmus; - kuria taisykles, bendrus darbus, tariasi, siūlo, kūrybiškai plėtoja sumanymus, jam pasiūlytas temas, idėjas; - domisi įvairia informacija (apie gimtąjį kaimą ar miestą, pasaulį ir kt.), gerbia tradicijas ir papročius; - pratinasi orientuotis naujoje socialinėje aplinkoje: poliklinikoje, bažnyčioje, teatre, svečiuose; - pratinasi bendrauti su įvairiais žmonėmis.
--	---

23.3. Sveikatos saugojimo kompetencija. Tikslas – sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti.

Vaikai nuo 1,5 iki 3 metų	Vaikai nuo 3 iki 6 metų
- pratinasi nusakyti savo savijautą, norus; - skatinami šiltai bendrauti; - pratinasi po įtampos ar didesnių išgyvenimų mažinti emocinę įtampą fizine iškrova, meninėmis priemonėmis (dainavimas, muzikos klausymas, piešimas, imitaciniai žaidimai ir kt.); - skatinami laikytis bendrų susitarimų, taisyklių, vengiant netinkamų būdų išlieti emocijas; - sužino apie saugų elgesį grupėje, žaidimų aikštelėje; - prireikus geba kreiptis pagalbos į suaugusįjį; - ugdomi savarankiškumo, kultūrinių higieninių įgūdžių pradmenis; - įgyja saugaus elgesio pradmenis, suvokia pavojų; - laisvai juda, tenkindamas prigimtinių judėjimo poreikį; - mokosi išreikšti save judesiu, žaidžia imitacinius žaidimus; - įvairių žaislų, įtaisų, priemonių pagalba skatinamas judėti; - pratinasi judėti didelėje ir ribotoje erdvėje, tikslingai eiti ten, kur reikia ar nori, pastumti mašinėlę, vežimėlį; - užlipa, nulipa nuo lovos, lipa laiptais, į kalnelį, nusileidžia nuo jų, keturiomis užlipa nuožulniomis kopėtėlėmis; - ropoja, šliaužia, bėga, šokinėja, judina liemenį, kojas, rankas, galvą, išbando lindimo būdus; - pratinasi išvengti kliūčių, orientuotis erdvėje; - pereina nuo ėjimo prie bėgimo, nuo bėgimo	- sužino, kad kūno, proto ir sielos sveikata lemia žmogaus sveikatą; - nusako savo savijautą: „Kada esu laimingas?“ „Kaip jaučiuosi, kai sergu?“ „Kaip jaučiuosi, kai šalia daug draugų?“, supranta, kada jaučiasi blogai ar yra pavargęs, pasako apie tai kitiems, eina pailsėti; - realiai suvokia savo gebėjimus: kas sekasi gerai ir kas prasčiau. Džiaugiasi savo laimėjimais. Paslaugus, padeda kitiems; - mokosi po įtampos ar didesnių išgyvenimų fizine iškrova mažinti emocinę įtampą arba pailsėti klausydamiesi ramios muzikos, ramiai žaisdami, vartydami knygeles; - iškilus konfliktinei situacijai, sugeba mandagiai pasiaiškindamas apsiginti, paaiškinti vienokį ar kitokį savo elgesį; - išmoksta saugiai ir savarankiškai elgtis bei orientuotis naujoje aplinkoje; - sužino apie aplinkos poveikį sveikatai bei žmogaus poveikį gamtai; - sužino apie saugų elgesį grupėje, žaidimų aikštelėje, gatvėje, prie vandens telkinių, bendruomenėje. Kartu sukuria saugaus elgesio grupėje, žaidimų aikštelėje taisykles; - sužino apie pavojų, kurį gali kelti bendravimas su svetimais žmonėmis. Aptariami įvairūs būdai, kaip elgtis įvairiose situacijose; - išmoksta, kaip elgtis su aštriais, smailiais daiktais, cheminėmis medžiagomis, ugnimi, buitinais – techniniais prietaisais. Sužino, kad augančiam organizmui kenkia narkotinės medžiagos, vaistai, alkoholis ir rūkymas. Susipažįsta su nuodų simboliais;

prie ėjimo, esant reikalui, keičia kryptį; - nepargriūdamas spiria kamuolį; - atlieka pedagogo pasiūlytus pratimus, dalyvauja rytinėje mankštoje, kūno kultūros valandėlėse.	- ima pažinti savo kūną, jo fizines galimybes, mokosi išreikšti save judesiu; - išmoka prižiūrėti savo kūną: laikosi asmens higienos, tinkamo dienos ritmo, stengiasi sveikai maitintis, rengtis pagal orą, taisyklingai sėdėti, stovėti, daug judėti ir žaisti gryname ore; - tobulina gebėjimą laisvai koordinuotai, įvairiais būdais vaikščioti, bėgioti, šliaužti, ropoti, lįsti, bėgti, šokinėti, judinti liemenį, kojas, rankas, galvą; - pratinasi judėdami orientuotis erdvėje, išvengti kliūčių, keisti judėjimo greitį, kryptį; - ugdomi vikrumą, lankstumą, stiprumą, valią, ištvermę, drąsą; - ugdomi teisingą kvėpavimą, lavina rankos miklumą, tikslumą, akies ir rankos, didina jutiminį jautrumą; - išmoka saugiai naudotis fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais.
--	--

23.4. Pažinimo kompetencija. Tikslas – atrasti ir tyrinėti mus supantį pasaulį.

Vaikai nuo 1,5 iki 3 metų	Vaikai nuo 3 iki 6 metų
- pratinasi pasakyti savo vardą, pavardę, adresą, metus; - stengiasi įvardinti savo norus; - pratinasi sėkmingai užbaigti pradėtą veiksmą; - geba veikti ne tik praktiškai, bet ir mintyse: atgaminti, gretinti, nustatyti ryšį tarp to, ką atsimena ir mato; - pradeda žaisti vaizduotės žaidimus, atkuria anksčiau matytus ar patirtus įvykius; - žaisdamas mėgdžioja suaugusius, jų judesius, veiksmus, balsą, bendravimo manieras, elgesį; - pradeda naudoti daiktų pakaitalus, suteikdamas jiems tariamas prasmes; - eksperimentuoja ir stebi savo veiksmų rezultatus; - spaudžia mygtukus, atkabina kabliukus, bando ką nors išvynioti, išpakuoti; - žiūrinėja knygeles, stebi spalvingas iliustracijas, klausinėja suaugusiojo; - mokosi atrinkti ir grupuoti daiktus pagal vieną požymį; - sugeba išskirti vieną formą iš kitų, atrinkti tos formos daiktus; - pratinasi sudaryti nuosekliai mažėjančių ar didėjančių daiktų sekas; - tapatina daiktus tiesiogiai: pamatuodamas, pridėdamas, mintyse; apžiūrėjęs gali pasakyti, kur daikto vieta; - veria raištelį į batus, tiksliau stato, konstruoja,	- įvardija savo norus, domisi kitų žmonių panašumais ir skirtumais; - domisi profesijomis; - domisi žmonių grupėmis: savo šeima, vaikų grupe, žmonių gyvenimo istorijomis, gyvenimo vietomis, socialiniais vaidmenimis; - domisi būdais, kuriais žmogus pažįsta pasaulį, jį keičia, kuria (visais pojūčiais tyrinėja tai, kas yra aplink); - pratinasi klausinėti, vartyti knygas, enciklopedijas, žinynus, skatinami kurti autorines knygas; - domisi daiktų įvairove, aiškinasi jų kilmę, suvokia paskirtį, naudą, pavojus; - tyrinėja techninius atradimus (magnetas, mikroskopas, kompiuteris ir kt.), vandens ir smėlio savybes, oro buvimo faktą; - vyksta į gamtos tyrinėjimo, stebėjimo išvykas, padeda tvarkyti aplinką; - ugdomi laiko tėkmės pojūtį pagal savo gyvenimo ritmą, suvokia paros dalis, jų keitimąsi, savaitės laiko tėkmę (darbo, poilsio dienos), metų laikus, jų seką. Randa būdų matuoti, pažinti laiką; - įgyja elementarių matematinių vaizdinių pradmenis natūraliai veikdamas su grupeje esančiomis ugdymo priemonėmis, aplinkos daiktais, žaisdamas, eksperimentuodamas, lygindamas;

dėlioja dėlionės; - natūraliai veikdamas bei su grupėje esančiomis priemonėmis aktyviai tyrinėja aplinką; - atidaro, uždaro, dėlioja daiktus prieš – už, ant – po; - stebi gyvūnus, paukščius, augalus knygų iliustracijose. Noriai juos imituoja, pamėgdžioja, klausosi eilėraščių, grožinės literatūros kūrinėlių; - pratinasi pasakyti savo vardą, pavardę, miesto pavadinimą, adresą.	sprendžiant užduotis: sudeda ir sudaro daiktų eiles, suvokia visumos ir dalies santykį, atlieka loginius veiksmus, skiria daiktų padėtį erdvėje; - žaidžia su įvairių formų daiktais, juos tyrinėja, pavadina, modeliuoja, formuoja, konstruoja, suvokia daiktų dydį, eksperimentuodamas atranda, kad daiktai palieka pėdsakus; - stebi naminius ir laukinius gyvūnus, paukščius natūralioje aplinkoje, knygų iliustracijose, pagal galimybę jais rūpinasi, pasakoja apie augintinius namuose; - domisi augmenija, augina kieme ir patalpoje gėles, daržoves, daigina augalų sėklas, stebi augalų augimą, sužino jų pavadinimus; - domisi augmenijos ir gyvūnijos įvairove (gyvena ant žemės, po žeme, vandenyje, skraido), smalsauja apie kitų kraštų gyvūniją ir augmeniją; - sužino apie gamtos reiškinius, dangaus šviesulius; - domisi savo namais, miestu, kaimu, sužino apie savo gyvenamos vietos savitumą, kultūrines vertybes; - sužino apie Lietuvos miestus, kultūros ir istorijos paminklus, praeities ir dabarties darbus, artimiausias gamtos įžomybes; - domisi tautiniais simboliais, senoviniais buities daiktais, tautodailės tradicijomis, šventėmis ir papročiais; - dalyvauja Išlaužo seniūnijos rengiamuose renginiuose „Margučių šventė“ ir kt. Ruošiasi ir švenčia tautines šventes grupėje.
---	--

23.5. Meninė kompetencija. Tikslas – pajusti, kurti ir grožėtis.

Vaikai nuo 1,5 iki 3 metų	Vaikai nuo 3 iki 6 metų
- bando save išreikšti piešiniu, „keverzoja“, vaizduoja taškelius, brūkšnelius; - bando piešti žmogų; didžiuojasi savo kūryba ir darbais; - piešdamas ir tapydamas tyrinėja saviraiškos galimybes linija ir dėme; - emocinę būseną reiškia kreidelėmis, spalvotais pieštukais, tapymo priemonėmis; savarankiškai renkasi priemones, spalvas; - eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis, medžiagomis; - minko, maigo, volioja, suploja, suspaudžia, ištempia, pjausto lipdymo medžiagas; - pratinasi klijuoti, tvirtinti, lipinti, konstruoti, kirpti žirkklėmis; - piešia kreida ant asfalto, pagaliuku ant smėlio,	- išbando įvairias piešimo, tapymo technikas (liejimas ant popieriaus ir kt.), derina keletą technikų; - pažįsta spalvas bei jų atspalvius; - kuria pačių įsivaizduojamą pasaulį savo ar pedagogo pasiūlyta technika; - jaučia spalvų, formų, medžiagų struktūros ypatumus; - aplikuoja, antspauduoja, lipdo, karmo, lanksto iš popieriaus, vielės, naudoja gamtines medžiagas; - komponuoja gyvų ar džiovinėtų lauko gėlių puokštes, bando rišti verbas; - kuria meninius projektus bei grupinius kūrybos darbus, gamina kaukes, teatro personažus, dekoracijas;

žiemą ant sniego; - pasitiki savo muzikinėmis galiomis, bando atkurti melodiją balsu; - bando improvizuoti, „groti“ koku nors muzikiniu instrumentu; - mėgsta muzikuoti kartu su kitais, derinasi prie suaugusiojo balso intonacijos; - vaikšto pagal lėtesnį ar greitesnį muzikos tempą, ritmiškai barškina barškučiais, muša būgnelį; - susikibę rankomis eina rateliu, juda vorele, imituoja reikiamus judesius; - mėgdžioja gyvūnų, paukščių elgseną, imituoja balsus, improvizuoja, atkartoja pedagogo judesius.	- eksperimentuoja dailės priemonėmis, medžiagomis, tyrinėja jų savybes, išbando raiškos galimybes; - grupės aplinką puošia savos gamybos darbeliais, rengia parodėles, iliustruoja piešiniais savo gamybos knygas; - dainuoja, niūniuoja, imituoja garsus, mokosi pažinti savo balso ypatumus; - groja savos gamybos muzikiniais instrumentais (žvangučiais, akmenėliais, pagaliukais ir kt.), kūno judesiais pritaria dainoms, šokiams, žaidimams; - kuria, improvizuoja, sukuria muziką vardui, trumpam eiliuotam tekstui, judesius rateliams, šokiams; - klausosi įvairios muzikos, garsais išreiškia nuotaiką, apibūdina muziką: greita – lėta, linksma – liūdna, tyli – garsi; - mokosi elementarių šokio žingsnelių, šoka liaudies šokius, ratelius; - laisvai juda erdvėje, improvizuoja judesius; - stebi teatro vaidinimus grupėje, darželyje, kultūros centre; - improvizuoja pačių sukurtas sceneles, siužetus; pasiskirsto vaidmenimis, juos atlieka; - žaidžia lėlių, stalo, šešėlių savo pieštų piešinėlių ir kt. teatre; - vaidybą sieja su kita veikla – daile, muzika, kalba ir kt.
---	---

24. Pedagogas ugdymo turinį pritaiko individualiai pagal kiekvieno vaiko ir bendrą grupės lygį. Ugdymo turinys visai grupei pritaikomas orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius ir ypatumus.

25. Pagrindinė vaikų ugdymo(si) organizavimo forma – įvairi vaikų veikla (visos grupės, mažos vaikų grupės, individuali – vieno vaiko veikla).

26. Ugdymo(si) metodai:

26.1. žaidimas – pagrindinis ugdymo(si) metodas, padedantis išdėstyti nagrinėjamą temą, ją plėtoti;

26.2. žodinis metodas – suteikia galimybę perduoti informaciją, panaudoti grožinę literatūrą;

26.3. vaizdinis metodas – stebėjimų metu, išvykų metu formuojami vaizdiniai apie supančio pasaulio objektus ir reiškinius;

26.4. praktinis metodas – įvairių priemonių panaudojimas vaikų veiklai, darbas, informacinės technologijos vaikams padeda pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;

26.5. kūrybinis metodas – sudaro sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų, ugdytis pastabumą;

26.6. projektinis metodas – padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą ir spręsti iškilusias problemas.

27. Programos įgyvendinimui reikalingos priemonės: ugdymo procesui reikalinga literatūra (programinė, informacinė, mokslo populiarioji, vaikų, klasikinė, metodinė, grožinė literatūra, kultūros, švietėjiški ir mokslo populiarinimo periodiniai leidiniai); specialiosios ugdymo priemonės, parengtos ir pritaikytos vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (vaizdinės, techninės, demonstracinės, skaitmeninės mokymo priemonės, žaislai, daiktai, medžiagos, literatūra ir pratybų sąsiuviniai); daiktai, medžiagos ir įranga (darbo, kūrybos, vaizdinės priemonės, gaubliai, kompiuteriai, kompiuterių įranga, žaislai, stalo žaidimai, molbertai ir kita); kanceliarinės, fotografijos prekės, sporto inventorių, muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai; vaikiški baldai; baldai, reikalingi mokymo priemonėms laikyti.

28. Ugdymosi technologijos:

28.1. ugdymosi skatinimas, sukuriant tinkamą aplinką. Pedagogas:

- parenka ir patogiai išdėsto vaiko ugdymąsi skatinančias priemones įvairioms ugdymosi sritims;

- parenka priemones, žaislus, su kuriais vaikas veikdamas lengvai pastebi savo klaidas, pats gali pasitikrinti, pasitaisyti;

- parenka vaizdžias priemones, padedančias vaikui atrasti realiame gyvenime egzistuojančius dėsnius (formos, dydžio, skaičių sekos, „metų rato“ ir kt.);

- parenka kūrybiškumą skatinančias medžiagas, žaislus, priemones;

- parūpina priemonių, skirtų tyrinėti visais jautimais, eksperimentuoti;

- sukuria grupėje jaukius kampelius, centrus, erdves vaikų veiklai;

- pripažįsta vaiko teisę rinktis veiklą, buvimo vietą, draugus, laisvai judėti iš vienos veiklos zonos į kitą, transformuoti grupės aplinką;

28.2. ugdymas pavyzdžiu. Pedagogas:

- žaismingai, išradingai ką nors veikia vaikų akivaizdoje ir taip skatina jį mėgdžioti;

- pradeda kokią nors veiklą, o po to susidomėję vaikai savarankiškai tęsia pradėtą darbą;

- kartu su vaikais šoka, dainuoja, vaidina, dalyvauja projektuose, turėdamas konkrečią užduotį, vaidmenį;

- skatina tėvus dalyvauti ugdymojoje veikloje, kad vaikas turėtų galimybę mokytis iš jų patirties;

28.3. kūrybinė vaiko ir pedagogo sąveika. Pedagogas:

- pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtinti;

- kuria situacijas, kuriose vaikai gauna naujų įspūdžių: išvykos, ekskursijos, tyrinėjimai, trumpalaikiai ir ilgalaikiai stebėjimai, susitikimai ir kt.;

- nuolat bendrauja ir bendradarbiauja su vaikais. Pastebi vaikų interesus, norus, jų gebėjimo lygį, pateikia informacijos, praturtina vaikų patirtį;

- netiesiogiai vadovauja vaikų ieškojimams, užduodamas atvirus klausimus;

28.4. spontaniškasis ugdymas. Pedagogas:

- pritaria bet kokiai vaiko veiklai, ją palaiko, gerbia, laiko vertinga patirtimi;

- emociškai palaiko vaiko veiklą: pagiria, pasidžiaugia;

- ugdymui panaudoja netikėtai susidariusias situacijas;

- plėtoja vaiko iniciuotą pokalbį, žaidimą, eksperimentą. Pasiūlo, parūpina priemonių, medžiagų vaiko poreikiams ir interesams tenkinti;

28.5. ugdymo(si) situacijų modeliavimas. Pedagogas:

- kuria ugdymo(si) situacijas, žadina vaikų iniciatyvą, netiesiogiai vadovauja ugdymo(si) procesui;

- užduoda klausimus, kurie skatina vaikus kalbėti apie savo jausmus, patirtį, pagalvoti apie visai naujus, netikėtus dalykus, išbandyti naują veiklą, spręsti problemas;

- skatina vaikus klausinėti suaugusius, draugus, plėtoja dialogus;

- skatina vaikus išreikšti savo nuomonę, kartu su vaikais priimant bendrus sprendimus, susitarimus, kuriant grupės taisykles.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

29. Vertinama tai, kas tapo vaiko savastimi: vertybinės nuostatos, įgyti gebėjimai, žinios, patirtis.

30. Kokybės rodiklis – kiekvieno vaiko gera savijauta, aktyvi veikla, pažanga visose ugdymo srityse, tėvų į(si)traukimas.

31. Kasdieninę veiklą vaikai apibendrina „uždarymo rate“. Veikla į(si)vertinama pasitelkiant padrąsinimus, skatinant.

32. Vertinimo dokumentas – Ikimokyklinuko darbelių aplankas, kuriame yra kaupiama vaiko aprašas, darbelių pavyzdžiai, vaiko mintys, auklėtojų, švietimo pagalbos specialistų komentarai, tėvų pastebėjimai, anketos.

33. Apraše vertinami pasiekti vaiko gebėjimai pagal sveikatos saugojimo, socialinę, pažinimo, komunikavimo ir meninę kompetencijas.

	Kompetencijos	Kas gerai sekasi	Kas sunkiau pavyksta?
Ruduo	sveikatos saugojimo		
	socialinė		
	pažinimo		
	komunikavimo		
	meninė		
Pavasaris	sveikatos saugojimo		
	socialinė		
	pažinimo		
	komunikavimo		
	meninė		

Išvados. Rekomendacijos kitiems metams			
---	--	--	--

34. Vaikas vertinamas du kartus per metus. Rudenį vaikas stebimas, nustatant jo pradinę išsivystymą. Pastebėjimai fiksuojami vaiko apraše (lapkričio–gruodžio mėnesiais), o pavasarį (balandžio–gegužės mėnesiais) apraše apibendrinami įvykę per mokslo metus pokyčiai.

35. Tėvai su grupės pasiekimais supažindinami grupės tėvų susirinkimų metu (rudenį ir pavasarį). Individualūs vaiko pasiekimai aptariami su tėvais asmeninių pokalbių metu. Apibendrinti duomenys aptariami Ikimokyklinio ugdymo-pradinių klasių metodinio būrelio pasitarime.

36. Vaiko pasiekimų rezultatais remiamasi planuojant tolesnį vaikų ugdymą(si).

37. Vertinimo rezultatais remiamasi planuojant pedagogų tobulinimą(si).

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. V., 2014.
2. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Ikimokyklinis amžius. V., 2004.
3. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos. ŠMM, 2013.
4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. ŠMM, 2014.
5. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Knyga auklėtojai. L., 1997.
6. Ugdymas ir demokratijos kultūra. Ikimokyklinis amžius. L., 1997.
7. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. Knyga ugdytojams. L., 2001.